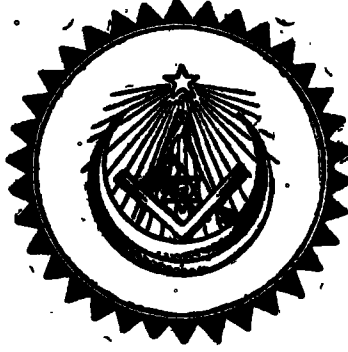

No 6
NİSAN—MAYIS

İKİNCİ YIL
1932

Büyük Şark

Tevzi ve Müracaat Yeri : Beyoğlu, Polonya Sokağı No. 25
BÜYÜK ŞARK Neşriyat Dairesi

Yalnız Türk Yükseltme Cemiyeti azasına mahsus el yazılarını
ihtiva eder.

İSTANBUL

İçindekiler :

1 — Nutuk	Mim Kemal
2 — Mas.: Esaarı...	M. C.
3 — Sa.: Âz.: Kâ.:	M. Nurettin
4 — Mas.: Tarihine bir nazar	Hazım Atıf
5 — Hakikatın görünür... tarafları	M. N.
6 — Die Sprache	E. Kr.
7 — Mısır'den	A. K.
8 — Accord conclu...	***
9 — Discours...	G. Fotyadı
10 — Muavenet nizamnamesi	***
11 — Mas.: Şüunu	Ht.

Küçük İlanlar:

Le Symbolisme

16, Rue Ernest - Renan Paris. Pour l'abonnement (25 fr. par an) s'adresser au F.: Ed. Lebet, P.O. Box 44, Istanbul.

Die Freimaurer

von

Eugen Lennhoff

Das Standardwerk über das Freimaurertum aller Länder und Zeiten. 3. 75 Mark. Mit 102 Bildern. Ganzleinenband.

Freimaurer und Laien finden in diesem schön illustrierten Werk endlich Aufklärung, Belehrung und Bereicherung ihres Wissens.. Bestellungen an Br. Mehmet Ali Haşmet, Beyoğlu, Polonya sok. No. 25.

AYDINLIK İŞ Yurdu

Tahsin Hamdi B.: ve Şeriki

Gümrük, Maliye İşleri

Telefon: 20177

Sirkeci: Nemli zade Hanı

Posta Kutusu: 1214

Büyük Şark

BÜ.: ÜS.: MİM KEMAL B.: İN 22/4/1932 TARİHLİ
HEYETİ UMUMİYE FEVKALÂDE İÇTİMAINDA
İRAT ETTİĞİ NUTUK

Az.: KK.:im,

Bugün sizlere, bana tevdi ettiğiniz Matr.:yı yeniden intihap buyuracağınız Bü.: Üs.:a tevdi edilmek üzere, son riyaset vazifesini ifa ediyorum. Bir buçuk senedenberi en çetin işlerde bile müzaheretinizi eksik etmemek suretile izhar buyurduğunuz îtimadı iyi kullanmağa, huzurunuzda yaptığım yemini unutmamağa çalıştım; KK.: im arasında vifak ve samimiyetin kuvvetlenmesine uğraştım.

KK.: , Heyeti Da.: , içtimaî heyet içinde karşılıklı menfaat ve ihtiyaç üzerine kurulmuş cemiyetler fevkinde, samimiyet ve îtimadın müteakibilen hissedilmesini en çok istilzam eden bir teşekkül olduğunu, çok iyi takdir etmiş olduğu içindir ki bütün mesaisini bu noktada teksit etmiştir.

KK.: , Heyeti Da.:niz, bir teşekkülün mesaisindeki muvaffakiyetin herşeyden evvel âzası arasında bir Sempati'nin yaşamasına mütevakkıf olduğuna kani olmuş ve her hangi bir hadisede fikir ve telâkki farklarına gayri samimî hislerin müdahalesine, mümkün mertebe, meydan vermemek suretile anlaşmazlık gibi tehlikeli ihtilâtların zuhuruna mani olmağa uğraşmıştır.

KK.: , Cemiyetimizi şahısların tesir ve nüfuzundan vikaye edebilmek için kanun ve nizamlarımızın hakimiyetini, ne bahasına olursa olsun, temine çalıştık. Çünkü, bir cemiyetin kayıtları altına seve seve şuurlu bir hisle girmiş olan insanlar arasında birer mukavele mahiyetinde olan Mas.: kaidelerinin sarsılmasının bizim için bir tehlike olduğunda şüphe etmiyorduk. Bir cemiyet için nizam ve intizam ihtiyacının cemiyet büyüdükçe, vazifesi ağırlaştıkça, içtimaî heyet içinde mevkii nezaket ve ehemmiyet kazandıkça, artacağı takdir edildiği içindir ki, evvelâ kanunların

şahısların tahakküm ve tesirinden kurtarılması hususunda elbirliğile çalışmak esası kabul ve Türk Ma.'luğunun maruz kaldığı dahilî ve haricî müşkilât karşısında, onun mevki ve haysiyetini kurtarmak için mütevaziane mücadele edildi. Bu mücadelede manen olduğu kadar maddeten de ağır mes'uliyet deruhte etmiş olan Da.'. Bü.'. Heyetiniz daima indî ve heyecanlı hareketlerden kaçındı.

Muh.'. Mah.'.leri temsil eden Murahhas KK.'.imizin îtimadına mazhar olan Da.'. Bü.'. Heyet, sizlerden aldığı kuvvet ve gördüğü muzaherete istinat ederek, meslekimizi hariçte istismar etmek, kanun ve nizamları çiyneyerek Mas.'. camiasında Derebeyliği kurmak, KK.'. arasında samimiyet ve vifakı ihlâl etmek isteyenlere müsamaha göstermemeğe azmetmiş ve Mas.'.lukta selâmet ve necatı, ancak ötedenberi sui istimal edilen, hoşgörme, idarei maslâhat usullerine nihayet vermekte bulmuştur.

KK.'. , Memleket kanunlarına hürmeti prensiplerinin başında taşıyan Türk Ma.'luğu vatanın icap ettirdiği samimî temayül-lere karşı da derin bir alâka göstermiş ve bu duygulara yabancı kalanlara, dahildé derecesi ve hariçte mevki içtimaîsi ne olursa olsun, memleket menfaatlerini yıkararak onun enkazı üzerinde ayrı bir âlem yaratmak isteyenlere, bağlanmağı düşünmemiştir.

KK.'. , herkes bilir ve takdir eder ki, bazılarının hasmane iddia veya telâkkileri gibi, Ma.'.luk milliyet hisleriyle ilişiği kalmamış bir teşekkül değildir. Çünkü, bugünkü medeniyette ahlâk düsturlarını bile za'fa uğratan kollektif Egoizm'in kuvvetli pençeleri altında milliyet cereyanları bir ihtiyaç halinde tebaruz ediyor. Bu itibarla milliyet cereyanı bugünkü medeniyetin bir neticesi telâkki edilmek zarurîdir. İşte KK.'. , Türk Ma.'.larının böyle bir devirde hiç bir milliyet ve memleket Ma.'.larından geri kalmamağı çalışması pek tabiûdir. Biz nasıl her Ma.'.un kendi milliyetine karşı kalbinde taşıdığı duygu ve hürmete müdahale etmiyorsak ve bunun âlemşümül Ma.'.luk prensiplerile tearuz etmediğine, kani isek, herkesin de bizim bu şuurlu hareketimize hürmet etmelerini isteriz.

Biz yeminimize sadakatte devam edeceğiz. Biz memleket kanunu ve icabatına hürmet, mefkûreye sadakat ettikçe, her türlü hareketimizle muhite emniyet telkin eyledikçe, bilhassa

bize her suretle himaye ve muzaheretini eksik etmiyen Hükümetimizin gösterdiği itimadı sui istimal etmedikçe, bütün şüursuz taarruzların bizim çelik kalelerimiz önünde kırılacağına emin olabiliriz.

KK.: , Türk Mas.:ları memleket dahilinde umumî bir emniyet ve itimat kazanmağa çalışırken, diğer taraftan da milletler arasında mevki ve münasebatımızı inkişaf ettirmeğe çalışmış ve bunda muvaffak ta olmuştur.

KK.: , takdir edersiniz ki, mevki ve vaziyetimiz çok nazıktır. Hariçte ve dahilde yanlış telkin ve telâkkilere karşı alınacak tedbirlerde meslekin safiyetini şaibedar edebilecek sui tefekkür ve telâkkilere meydan vermemeye çalışmak mecburiyetindeyiz.

İtiraf edelim ki, Mas.:luğu hariçte henüz anlayamamış olanlar çoktur. Bu yanlış anlayışlara, en yüksek tabakalardan olanlarda, hatta en münevverler arasında da tesadüf ediliyor. Bu yanlış telâkki ve telkinleri ortadan kaldırmak için Türk Mas.:larının daha fazla geçikmelerine taraftar değilim. KK.:im, bizi dinsiz biliyorlar. Hiç bilmiyorlar ki, biz dinsiz, itikatsız insanlara kapımızı kaparız. Hiç bilmiyorlar ki; biz dinî hislere müdâhele eden, dar ve şüursuz düşüncelerle kanaatlerimize hörmet etmiyen şoven bir zihniyetle mücadele eden bir teşekkülüz. Bana Mas.: olabilmek için dinini terkeceksin deseydiler, ben o binayı yapmağa değil, yıkmağa uğraşırdım. Bana senin Mas.: olmağın milliyet duygularından tecerrüt, etmekliğine, memleket hissi hudutları haricinde kalmaklığına bağlıdır, deselerdi, tereddütsüz bu aziz mesleğe bir türk olarak isyan edecektim. Halbuki ben buraya geldikten sonra daha emin oldum ki, bu meslek bende ne milliyet hissini, ne memleket hissini, ne de kanaatimi söndürmüyor; bilâkis bana, bu hislerden tecerrüdün Mas.: mefkûresile kabili te'lif olmadığını ihtar ediyor. İşte ben bunlar içindir ki bu mesleğe, ne bahasına olursa olsun, bütün kalbimle, bütün ruhumla bağlı bir insanım.

KK.:im, artık kendimizi, bu mesleğin kutsiyetini, tanıttırmak için adımlarımızı emin ve mütevaziane atalım.

KK.: , Mas.:ların bugün için değil, yarın için çalışmak emniyetini temin etmek mecburiyetinde olduğunu takdir edelim. Bugün Türkiye Mas.:luğu derecatı remziye ve âliyenin icraî

heyetleri tarafından temsil edildiği için mesâisinin bir vahdet halinde ve tam bir ahenk içinde cereyan edebilmesi ve bazı lüzumsuz ve maksatsız mücadele ve dedikodularla Cemiyetin saf ve samimî havasının ihlâl edilmemesi için el ele vermeğe karar vermiş ve bu ahtını unutmayacağına yemin etmiş, söz vermiştir. Bu kararı size tebşir etmekle bahtiyarım.

KK.: , bu devrede Heyeti Da.:de çok kıymetli fa'aliyet-letlerden müstefit olduğum mesâî arkadaşlarıma, bize îtimat ve muzaberetlerini eksik etmiyen ve en çetin mücadelelerde el ele çalıştığımız Murahhas KK.:ime, bizi her vakit irşat eden Üs.:ı Muh.:ler Meclisine, mesaide bize her vakit kuvvet olan bütün KK.:ime bir kerre daha en hâr ve samimî şükranımı huzurunuzda tekrar ederek veda ve bana temiz olarak tevdi ettiğiniz Çek.:i kırmadan ve kırdırmadan Bü.: Üs.: Mua.: üstadıma tevdi ediyorum.

Mim Kemal

MASON ESRARI VE D.:LERİN MANASI [1]

Muhterem Üs.: ım, aziz KK.: rim,

Ben naçiz kardeşiniz; esaslarını şuradan buradan toplama suretile hazırlayarak, huzuru irfanınızda ara sıra arzettiğim hasbühallerin teşvik ve taltife mashar oluşundan cesaret bularak yeni ve kısa bir hasbühal ile daha başınızı ağırtacağım. Mevzuum daima olduğu gibi hep bildiğiniz şeylerden ve gayem bilmediklerimi öğrenmekten ibarettir.

Haricî iken de, Mason olduktan sonra da fikirlerimizi daima gıcıklyan bir sual, bir merak bizi çeşitli düşüncelere, çeşitli faraziye ve nazariyelere sevkeder, durur: Acaba, Masonluğun pek kıskanç bir tarzda sakladığı "Esrar,, nedir?. Bu "Esrar,, bir B.:imizin tarifi veçhile, ne anlaşılmas, ne mudil meselelerdir ki çok uzun bir ömre, çok çetin bir sâbra ihtiyaç arzeden 33 D.:katedilmedikçe mahiyeti bilinmiyor?.

İlim ve fen, mütalâasından, ve intikadından, tahlil ve terkipten geçirmedeği hiç bir mesele bırakmamıştır. Bu Masonların sıkı sıkıya

[1] Vefa Muh.: Mah.: inde verilmiş bir konferanstır.

sakladıkları “Hakikat,, fennin haddesinden geçmemiş olsun, hiç mümkün müdür?

Mason Maha.:i eşiginden ayak attığımız gündenberi burada gördüğümüz şey: ananevî bir takım merasimden, işittiğimiz şey: esreralût bir takım rümuzdan ibaret!. Atölyemiz bile rümuz ve işaret ile dolu. Taşıdığımız alâmetler de işaretlerle süslü!

Dikkatli bir nazar, vukufu bir zekâ bütün bu âyin ve remzlerin pek eskilerden kalma şeyler olduğunu anlamakta hiç güçlük çekmez. İnsan zekâ ve müfekkiresinin ta tarihten evvelki zamanlardan beri geçiregeldiği tekâmül ve terakki safhalarının inikâs ve intibalarının hemen hepsini bu cicili bicili işaretler, bu sihirli ve tıslımlı sözler arasında bulabilirsiniz. Pek iptidâisinden tutunuz da en mütealisine kadar bütün dinlerin izlerini, bütün felsefelerin çiçeklerini ve dikenlerini burada görmek mümkündür. Denebilir ki Mason Mah.:lerinde adeta “Psikoloji etnik,, bütün dekorlarıyla, bütün perdeleriyle temsil edilmekte ve canlandırılmaktadır.

Bizler aradığımız sırrı, gıyabında istiyak çektiğimiz hakikati -harabelerde antika arar gibi- bu eski yadigârlar arasında bulacak isek muhal ile uğraşmış olmaz mıyız?

KK.:im, asrımız maddiyet ve sür'at asrı; devrimiz sarahat ve menfeat devridir. Beşeriyetin bucalaya bucalaya asırlar ve asırlar zarfında katedebildiği yolları yeniden adımlamağa kalkışmakta ne imkân, ne de bir menfeat vardır. O halde?. Bu toplanlılar, bu didinmeler; bu didişmeler niçin?. Yoksa, alelâde bir efkâr panoraması seyretmek için mi toplanıyoruz; ve yahut mace-ralarla dolu periler hikâyesi mi okuyoruz?

Masonluğun, müntesipleri arasında tearüfü, teavünü temin ve ihzar etmek gibi elle tutulabilir menfaatleri yok değil.

Acaba, hepsi, bundan mı ibaret?

Bu ve buna benzer araştırma ve soruşturmaların zihinleri işgal etmemesi kabil olmuyor. Bir Musevî Masona sorunuz. Masonlukla Musevilğin felsefesi arasında fark bulamadığını söyler. Bir hıristiyan Mason, Masonluğu tam ve hakikî hıristiyanlık telâkki eder ve hatta “Sen Jan Mezhebi,, diye bir de at takar. Mecusî, Budist, İslâm, Orgoşçu, Logoşçu, esirci, Kaosçu.. Ne bileyim ben.. Hasılı dinli dinsiz her Mason kendi meslek ve felsefesinin kâmil

ve mükemmel şeklini Masonlukta bulur. Ve birer birer işaretlerimizi, âyinlerimizi, fikir ve mütalâalarımızı göstererek "İşte bunlar bizimdir,, der.

Masonluk, ne acayip bir hayal feneridir ki herkes dilediğini görüyor.. Masonluk, ne büyümlü bir ayinedir ki herkes kendisini en güzel ve en genç buluyor. Bu kosmopolit varlığın, bu her dilden ve her telden öten Anka kuşunun asıl mahiyeti nedir? Orijinal bir benliği yok mudur?.. Aramak ve öğrenmek elbette vazifemizdir. Hangi yolun yolcusu olduğumuzu anlamadan ilerlemek maksatsız bir sergüzeşt olur. Onun için bir kaç celsedir Mah.imizde izhar edilen bu endişeleri ben pek yerinde buluyorum. Ve o kanaatledir ki işte ben de mübahasaya karışıyorum.

Olmuş, ermiş sayılan yüksek BB.'e Mason sırrını sorarsanız, muammalı bir lisan kullanırlar :

İlmin bütun ahkâmını fikrinle bulursun;
Fîr lâhza eğer nefsin'e hakim olabilsen..
Esrar aramak tozlu kitaplarda haşıvdir...
Kendinde bulursun onu ancak bulabilsen.

Derler.. Acaba aradığımız, beşeriyetin sulhu saadeti yuvasını kuracağını umduğumuz, herkesin kabul edebileceği umumî bir din mefhumu mudur, diye sualinize bir sarahat verirseniz, o vakit te şu cevabı alırsınız:

Ey meşaleyi din ile avare ve hayran,
Mazide ve Atide saadet arayanlar!
Beyhudedir ef'aliniz, amaliniz... ancak
Nefsinde bulur sulhu selâmet arayanlar...

Suali değiştiriniz; Masonluk nasıl bir felsefedir, şiarı ve gayesi nedir?.. yollu sorunuz, bu sefer de alacağınız cevap şudur:

Üstadıma sordum söz açıp meclisi meyde;
Yokluk ile varlık nedir anlat bana hazret!
Bir bade çekip: hiç dedi, hiç sormağa değmez,
bir göz yaşı sil, işte budur Hak ve Fazilet.

Bu beyitler Mevlâna'nın Rübailerinden - maalen - tercüme edilmiş olduğundan tasavvufla Masonluğu karıştırmamak, bir eski mektebe lüzumundan fazla ehemmiyet vermiş olmamak için bu edebî istiareleri bırakıp ta sözün türkçesini söylemek icap ederse

denilebilir ki Mason Üs.:ları, bâhusus bizde D.:leri yükseldikçe ellerine geçen hakikatlerde âdeta spekülasyon yaparlar; saklarlar, dirhem dirhem satarlar. Alfabe de Kadmus efsanesini, kara cümlede Pisagor metafizigini naklederler. Harflerin, rakkamların, şekillerin onlarca çok derin manaları vardır. Bu, pek basit birer ifade remzi telâkki ettiğimiz eşkâlin hakikî müeddalarını kavrayabilmek Kadmus gibi, Eflâtun gibi, Pisagor ve Aristot gibi ancak Yarım Allahlara nasip ve müyesser olabilmiş imiş!

Hasılı KK.:im, demek istiyorum ki, Üs.:larımızın kıskançlıkları, bize Ritüelimizdeki "Masonluk, nurunu, kendini bilmek güneşinden alır.." vecizesini ihtar edip duran hareketlerdir. Binaenaleyh aradığımız sırrı bizzat kendimiz bulup çıkarmak mecburiyetindeyiz. Bu sır, ne Mah.:imizi süsleyen, merasimimizi cazipleştiren dekorlarda, nede Ritüellere serpiştirilen sihirli adetler ve harflerle kelimelerde değildir. Haricen sadmelerden ve tesirlerden muhafazasına ve dahilen neşvünemasına yarayan kabuklarından Masonluğu soyarsanız içi ve özü meydana çıkar.

Masonluk, herkesin seviyesine göre hitap etmeyi şiar edinmiştir. Sonra, Masonluk - namuslu ve faziletkâr olmak şartile - her seviyede ki mütefekkiirlere kapısını açmıştır. İşte bu vaziyettir ki D.:lerin ihdasını mucip olmuştur. Müptedi D.:sinde her seviyenin kavrayabileceği, her zihniyetin kabul edebileceği, her zevkin hoşlanabileceği bir şekilde anlatılmak istenilen büyük sır, ikinci D.:de biraz daha hususileşmiş, biraz daha devölope edilmiştir. Emel ve mefkûre her D.:de aynıdır. Yalnız bu emel ve mefkûrenin seremonisi, dekoru değişir. Çok yüksek Üs.:ımız Servet Yesari biraderin geçen celsede dedikleri gibi, bütün talimatnameleri hariçî âlemdeki kitapçılarda satılan Masonluğun

D.:sine mahsus ayrı ve hususî sırları mevcut olmadığı gibi, şunu da saklamağa asla lüzum yoktur ki, yalnız ifade ve telkin edilmek istenilen "Hakikat," itibarile değil, seremoni ve dekor itibarile de D.:ler arasında büyük bir fark bulunamaz.

Ancak telkinat nasıl gittikçe inkişaf ve tekemmül ediyorsa, beşer zekâsının tekâmül safhaları yaprak yaprak açılıyor; dekor zenginleşiyor, derinleşiyor. Ufuk gitgide yükselerek mesai sahası genişliyor. Materyel aynı, sadece İstil başka.. Gaye de hep o: "Beşeriyet için bir saadet ve selâmet yuvası kurmağa çalışmak!,"

Şimdi halli lâzım diğer bir nokta karşısında bulunuyoruz: Müfekkire ve irfan seviyesi neden (33) e taksim edilmiş? Bu adedi intihapta yine Pisagor mesleğinin, yine dinî ve metafizik kanaatlerin tesiri olmakla beraber hiç te kat'î bir taksim ve tasnif değildir. Masonluk teessüsündenberi, her içtimaî teşekkülde olduğu gibi, bir çok istihaleler ve inkılâplar geçirmiştir. (1723) te İngiltere Mah.:i Kebirince tasdik olunan Anderson B.:in kavanini esasıyesi mucibince "İsk.: Tar.: At.: ve Mak.:", ü yalnız müptedi ve refik D.:leri üzerine kurulmuş; sonra üçüncü, dördüncü.. İlâh.. D.:ler ihdas olunmuştur. İlk (33) ler Şur.: Âlisinin teşekkülü 1786 tarihine tesadüf eder.

Bu tarihten evvel, yani 1839 da (91) D.:li diğer bir Rit te teşekkül etmişti. El'an 3 veya 4 D.: üzerine çalışan Ritler de mevcuttur. Mamafih esaslarını çok eski devirlerden alarak 33 D.:de çalışmakta olan bizim mensup bulduğumuz Ekosismin bütün D.:leri aynen tatbik olunmaz; bazıları yalnız teblig suretile icra edilir. Türkiye Şur.: Âlisi bu D.:lerden ancak (15) tanesini kullanır. Eğer Mah.:lere aynı seviyede, aynı irfan ve kabiliyette âza alabilmek imkânı maddisi mevcut olsaydı, bütün D.:leri kaldırarak vahide ve vahdete irca etmek te kabil olurdu.

Lâkin hiçbir zekâ ve mefkûrenin kıymetini ihmal etmek istemiyen, hiç bir zihniyet ve imanın karanlıkta kalmasına riza göstermiyen, hasılı her ne seviyede olursa olsun, her mütefekkire, her ferdi beşere sinisini açık tutan Masonluk, bu D.:leri sayesinde ki bütün insanları aynı müşterek hedefe tevcih ve sevk edebileceği kanaatindedir. Bununla beraber, öyle BB.: mevcut olabilir ki, kідemen ve kayden 33 D.:ye irtika ettikleri halde hakikatte müptedi sayılırlar. Ötede yeni Mason olmuş öyle mütefekkirlere bulunabilir ki 33 ve daha yukarı D.:leri haiz sayılırlar. Bence her Mason, tekris olunduğu D.:de, bir Masondur, ve hiç bir Masonun diğer bir Mason üzerinde tefevvük ve rüçhan hakkı yoktur: Hüzze!..

Ben her B.:de 33 D.:li bir Mason şahsiyeti selâmlamaktayım. Birinci D.:nin her seviyedeki zekâyaya telkin etmek istediği sırra, hakikata gelince; ben bunu Rituelin şu fıkralarında buluyorum:

*bir Mason değil, müstak
... ..*

“Kendini bil, yakınıni sev! Hiç bir menfaat beklemeksizin başkalarının göz yaşlarını sil! İşlerinde akıl ve hikmet rehberin olsun, kuvvet işlerini tamamlasın, güzellik işlerini süslesin!.. İşte o vakit aradığın (Hakikat ve Sırrı) bulursun..”

Sembolizm mecmuasında görmüştüm: İsmi hatırlayamadığım bir B.: (Filozoti) kelimesinin (Muhabbeti hikmet) diye tercümesini yanlış buluyordu, eğer bu manada olsaydı kelime istikak noktasından (Sofofili) olmak icap ederdi. Filozof demek muhibbi hikmet demek değil, hakimi muhabbet demektir; diyordu. Ve netice olarak ta (bütün tekemmülâtı, bütün bedayii, bütün fezaili muhabbette, kardeşlikte arayanlar ve bulanlar Masonlardır. Mason demek Filozof, Filozof demek Mason demektir) hükmünü veriyordu. Lisaniyat noktasından bu iddia ne derecelere kadar doğrudur. bilmem. Lâkin tevcih çok yerindedir. Çünkü:

Hakikaten **Mason yolu**, saadet ve selâmete çıkan yegâne yol, **sevgi yolu** dur. **M. C. (Vf.:)**

SA.: ÂZ.: KÂ.:

Kâinatı beşeriyenin teşekkül edip eşyayı muhiteyle karşı karşıya geldiği, fezanın lâyetenahiliğine, ecram ve avalimin bu kadar, bihesap oluşuna ilk hayret ettiği gündenberi dimağı beşerin herşeyin fevkinde alâkadar ve meşgul olduğu bir şey vardır ki o da, bu mevcudatın sebebi vücudu, illeti ulâsıdır.

Bu fikir, bu endişe, bu tecessüs ve bu meraktır ki cihan kütüphanesine binlerce cilt kitap bağışlamış, bir çok alimlerin dimağını bütün bir hayat müddetince işgal etmiştir. “Metafizik..” ismini alan ve mu’talarından bir çoğunu meçhulât ve mücerredat üzerine bina eden İlmi, bu endişe doğurdu ve htimal ki, bu endişe yaşatmaktadır.

Beşerin tarihi tekâmülünü, hangi noktadan tetkik edersek edelim, görürüz ki bu tekâmül, dimağı beşerdeki tekâmülün tezahürleri demektir.

Binaenaleyh bir illeti ulâ telâkki ve kanaati de şüphe yoktur ki, bu tekâmülle terakki etmiş ve cihan tarihi fikrisinin aldığı eşkâlden müteessir olmuştur.

Şu halde bu kâinatın sebebi vücudu olan âmile devir devir verdiğimiz şekil ve suret dimağımızın tekâmülü ile mütenasip olmuştur.

Bu mefhumun telâkkisi tarihi bazan, facialarla dolmuş, uzun bir hayata maliktir. İslâm ve Şark mütesavvıfları arasında, bu kanaati biraz muhitinden ayrı olan bir kaç kişi, bu kanaatlerindeki samimiyeti cahil ve hâlnaşinas muhite hayatlarile ödediler. Meselâ Muhiddini Arabi taşlanarak öldürüldü? Hallâcı Mansur dar ağacına çekildi. Şair Nesimi'nin derisi yüzüldü. Simavna kadısı oğlu Şeyh Bedreddin îdam olundu. Bunlar o şahsiyetlerdi ki dimağlarındaki harikulâde tekâmül neticesinde muhitlerinden çok ileride ve çok evvel sebebi vücudu kâinatı daha salim ve sahih bir şekilde düşünebiliyorlardı.

Garpte Hıristiyanlık âleminde ise koyu Papas taassuplarının nekadar münevverleri mahvü mahkûm ettiği malûmdur. Bütün bu faciaların sebebi muhitin dimağı müşterekinde bir tekâmül vücuda gelmeden, mütekâmil dimağların telâkkilerine isyan etmeyi tabii bulmalarıdır.

Bu mevzu, öyle bir mevzudur ki her asırda yazılabilir ve yazıldığı zaman o asrın metafizik telâkkiyatında ve hatta umumî telâkkiyatı felsefiyesinde nekadar tekâmül ve tahavvül olduğunu gösterir.

Bugün bu mevzu üzerinde düşünmek hassaten mühimdir. Çünkü, Fransa'da kâin bir musevî mektebi ruhanîsi muallimlerinden olan Haham Mösyö (Jülyen Veyl)in bir makalesinde dediği gibi:

“Allah hakkında ne biliyoruz? Muasır vicdan asırlarca sürmüş dindarane tecrübelerden, keza bir çok dinsizlik (Atheisme) ve lâedrilik (Agnostisisme) safahatı geçirdikten sonra tekrar bu suale maruz kalıyor.,,

Binaenaleyh bu safahatı geçirmeden evvel bu mevzu ile iştiğal arasında büyük bir fark olacağı aşikârdır.

İşte biz bu mefhumun en son ve en mütekâmil şeklinde aldığı ismi “Sa.: Âz.: Kâ.:”, olarak tanıdığımız için bu yazımıza onu mevzu intihap ettik.

Hiç şüphesiz ki Beşeriyet, bir an için bir Mabut ve yahut bir Halik düşünmeden farıq olmadı. Beşerin zihnindeki bu endişe;

iptidâî tefekküründen bugüne kadar sönmeyen yanan bir meş'ale olmuştur.

Zaman zaman söner gibi görünen, fakat sönmeyen, yalnız asırlar sönüp değıştikçe, belki alevinin rengini değıştiren bir meş'ale halinde onu yaşamış görüyoruz.

Bu fikrin zihni beşerde sebebi tahassül ve tekevvününe gelince, bunda İslâm mütesavvıflarından "Hallâcı Mansur,, hakkındaki vakıfane tetkikat ve tettebüat ile bilhassa meşhur olan Revue du Monde Musulman direktörü (Lui Masinyon) ile hemfikiriz.

Bu zat diyor ki: "Allah, bir ihtira' (Invention) değil, bir keşif (Decouverte) dir. Fakat bununla beraber Allah hakkındaki marifetimiz tamamen bugünkü tarif ve telâkkisine mutabık bir surette ilmî bir marifet olamaz.

İşte bu noktadır ki lâedrilige yol açmıştır.

Noktayı hareket bu lâedrilik olduğu halde Şark ve Garp mütesavvıfları ve metafizikçileri neticede birbirinden bazan ayrılmışlardır. Zira bu netice bazan:

— Bilmiyoruz, o halde yoktur.: Bazan da :

— Bilmiyoruz, fakat bizim mikyası marifetimiz noksan olduğundan bilmiyoruz, herhalde o vardır... şeklinde tecelli etmiştir. Şark mütesavvıfları ve metafizikçilerinin tesiri altında kalmış bir şair olan Ziya Paşa'nın:

İdraki maali bu küçük akla gerekmez,
Zira bu terazi bu kadar sikleti çekmez?

Beyti ikinci şeklin bir ifadesinden başka birşey değildir.

Şu satırları yazarken, bilhassa ihtisarı iltizam etmekte olduğumuz için, ulûhiyet mefhumunun bütün temevvücatını kaydetmek tarafını iltizam etmiyoruz. Fakat beşeri; bir Allah keşfine sevkeden şey mezahir ve âyan olduğu için eşyayı muhita ile fikri ulûhiyet arasındaki münasebetlere ve dimağı beşerin bu münasebetlerden çıkardığı neticelere temas etmek istiyoruz.

Âlemi tasavvufta bu münasebetten çıkarılan ikinci netice vardır ki bunu da Şark'ta veciz bir surette şöyle ifade ederler.

1 — Heme Ez ust: Her şey ondandır.

2 — Heme ust: Her şey odur.

İkinci akîde (Panteisme) dediğimiz Metafizik mezhebinin ifadesidir?.

Bu kanaate göre herşeyde bir zerrei ulûhiyet vardır ve yahut herşey Allahdır. Mütessavvıf bir Türk şairi Allaha hitap ederken bu kanaati şöyle anlatıyor.

"Senden bu cihan içre nişan ister idim ben,
Ahar şunu bildim ki cihan hep sen imişsin..

Bu kısa tetkik ile anlatmak istedik ki, beşerin ulûhiyet telâk-kisi eşyayı muhitede başlamış, tektar eşyayı muhiteye gelmiş bir muhit, bir daire çizmiştir.

İndî ve mahdud Allah telâkkilerinden burada bahsetmeyi mevzuumuz haricinde buluyoruz.

Kanaat ediyoruz ki beşerin çizdiği bu daire, Allah hususun-daki telâkkisine verdiği sahai cevelân, ne ufuklardan, ne ecranı semaviyeden, ne de fezadan geçmez. Onun iptidası da, intihası da dimağın çevresi içindedir.

Beşer, Allahı orada buldu; tanıyabildiği kadar orada tanıdı; bâzan orada inkâr etti, orada ona âşık oldu... ilâh. Ve şimdi de - tekâmülü nispetinde - orada ona bir şekil ve suret veriyor. Bu şekil ve suret hemen hemen diye biliriz ki, insanların adedi kadar muhtelifdir. Dimağın içindeki Allahların içinde çoğu, karşısındaki dimağda yaşayan Allahı beğenmez. Çoğu başka akîdelerin hakikat olmadığına şiddetle ve katiyetle kani'dir.

Biz bütün bu muhtelif akîdelerin üzerinde ve fevkinde bir (Hak) tanıyoruz. Bize her hakikati vahiy ve ilham eden o Hakka "Sa.: Âz.: Kâ.:", ismini verdik. Onun bize bu sahada her hakikatin fevkinde olarak öğrettiği Büyük Hakikata da (Tolerans) diyoruz.

Mehmet Nurettin (Sl.:

Hamîş: Maruzatımız, halıkın künhümahiyeti hakkında değildir. Ondandır bahsetmedik ve edemedik. Bizim telâkki edebildiğimiz, duyabildiğimiz şeklele bir iki söz yazdık. Zira dimağımızın haricinde olan Sa.: Âz.: meşhur edip Moris Meterling'in dediği gibi: (Le point d' rrogation dans l'infini) den başka birşey değildir.

Bunun hakkında ki ilmimize de gelince bundan binlerce sene evvel yazılmış olan (Sama-Veda) kitabının bir cümlesini tekrar edebiliriz: "Bir şeyin tamamile cahili olmamak, onu bilmek değildir.."

MASONLUK TARİH VE MAHİYETİNE BİR NAZAR

II

Masonluğun Evveliyatı

En eski Mason vesikası olmak üzere elimizde “Regius manzumesi,, veya “Hallimell manüskrisi,, denilen bir eser vardır. Bu eser 794 satır mukaffa ve İngilizce yazılmış bir manzumedir. 1830 da Britiş Müzeum’da, kütüphanesi kiralîde keşfolunmuştur. Bu manzumenin ilk (80) satırı masonluğun tesisi hakkında bir efsane nakleder ki, buna nazaran masonluk riyazîi şehir Ökli tarafından Mısır’da tesis olunmuş ve (924) te tahta çıkan Anglosakson kralı Athelston zamanında İngiltere’ye ithal edilmiştir. 926 da ise, İngiltere’deki masonlar umûmî bir içtima akdetmişlerdir. Manzume bundan başka Cemiyetin idaresine müteallik bazı kavait ve nizamattan bahseder. Daha ileride tarikatın teessüsü hakkında diğeri bir efsane naklolunur ki, buna nazaran masonluğun mebadisi Tufan ve Babil Kulesi zamanına kadar gider.

Bu manzumenin hangi tarihte yazıldığı kat’iyetle malûm değildir. Şu kadar ki yazılışının 1390 dan evvel ve 1445 den sonra olmadığı tahmin edilmektedir. Bu vesika gösteriyor ki, masonluk ilk Mah. i Kebirin teessüsünden en aşağı üç yüz sene evvel mevcuttu. Ve o zamanki masonlar cemiyetlerinin mebdini pek eski devirlere kadar götürüyorlar.

1217 senesinde İngiltere’de intişar eden bir lûgatte mason kelimesi Fransızca aslından taş yontanlara has bir manada kullanılmıştır. 1292 ye doğru İngiliz masonları çalıştıkları yerlere (Loca) diyorlardı. 1360 ta İngiltere’de şayanı dikkat bir kanun neşrolundu. Bu kanun taşçılar ve dıvarcılar ve doğramacılar gibi esnaf arasında hertürlü gizli anlaşmaları men ediyor ve aralarında ettikleri yeminlerden mütevellit taahhütlerini ortadan kaldırıyor. 1425 de İngiliz masonları içtimadan men edildiler, fakat nihayet 1450 de dördüncü Hanri tarafından tasdik olunan bir kanun mason localarına müteallik ahkâmı tesbit etti. 1412 de “Mason Cemiyeti,,ne resmen bir arma verildi. Bütün bu cemiyetler amelî mason cemiyetleri, yani hakikaten dıvarcı ve taş işliyen amele loncaları idi. Mason localarının amele olmaları aralarına ilk

defa olarak ne vakit aldıkları kat'iyetle malûm değildir. Fakat 1646 da bu usul cari idi. Bu tarihteki vesaike nazaran meslekten olmıyanların Cemiyete alınması yeni birşey addolunmuyordu. Gotik tarzı mimarînin Avrupa'da inhitata uğraması, amelî mason loncalarını azaltmış ve kuvvetten düşürmüştü.

Nihayet 1717 de İngiltere, İrlanda, İskoçya'da bulunan dört Büyük Locanın iştirakile Mah. .i Kebir teessüs ederek masonluk amelî devresinden manevî (nazari) devresine intikal eyledi. Bu kat'i intikal bazıları için o kadar garip bir bid'at telâkki olunmuştu ki bazı amelî mason locaları, haricî addettikleri nazari masonlar eline düşmesinden korkarak, menba' olabilecek vesaike bile yaktılar.

Bugünkü masonluğun mebdeni ister 1717, ister 926 olarak alalım, inkâr edemeyiz ki, teessüsü anî değil, senelerin biriktirdiği efkâr ve hissiyatın neticesidir. Bugün toplanan bir Mah. .in, eski bir duvarcı locasile rabitasını, adeta bir şecerei masoniye yaparak, tesbit etmek nekadar gayrı mümkünse, bugünkü hissiyat ve efkârın birkaç asır evvelki localardan intikal ettiği de, o derece doğrudur. Çünkü efkâr ve hissiyat seyyal elektrik cereyanları gibi tarihin duvarlarını aşarak istikametlerini takip ederler. Bugünkü masonluk, tarihî cemiyet ve teşekküllerinn birçoğundan mülhem olmuş ve beşerin iptidadanberi tekemmül ettirdiği bir takım efkâr - ananesini tesbit edemediğimiz bir tarzda - bize kadar intikal etmiştir.

Her eski din ve cemiyetin kahramanları ve mitolojisi vardır. Masonluk ta böyledir. Teker teker alındığı zaman, efsanelerin hiçbir kıymeti olmıyabilir; beşerin çocukluğundan kalma basit düşünceler telâkki edilebilirler. Fakat muhtelif memleketlerin milletlerin efsaneleri birlikte tetkik ve mukayese. olduğu zaman, birtakım tarihî hakikatler zuhur eder. Meselâ, Yunanilerin Apollo, İranlıların Mitra, Mısırlıların Oziris masalları, yegân yegân bakılırsa, barbar kafalarının kaba icatları addolunabilir; fakat mukayese edilirse görürler ki Apollo, Mitra, Oziris hep güneş-tirler. Bu efsaneler hali iptidaide bile insanların hakikat teharrisi için sarfı zihn ettiklerini gösterirler. Mason efsaneleri hakikate karabetleri noktasından değil, fakat eski masonların neyi hakikat olarak telâkki eyledikleri noktasından haizi ehemmiyettirler.

On yedinci asırda felsefe henüz Aristo'yu biraz geçmişti; tıp

Hipokrat zamanına nisbetle pek az terakki eylemişti. Kimya ve fizik mistik mahiyetlerinden daha yeni çıkmaya başlıyorlardı; mukayesei edyan ilmi henüz meydanda bile yoktu.

Muhtelif ulûmun bugünkü terakkisine ve mevcut tetkik ve-saitine rağmen hatalara düşen müellifleri nazarı dikkate alarak, on yedinci asırdaki müellifleri mazur görmeliyiz.

(Regius) manzumesinden başka 1500 tarihlerinde yazılan Dewland manüskrişi vardır ki, Anderson gibi birçok müellifler noktai nazarlarını buna istinat ettirmişlerdir. Bu vesikadaki efsaneye göre masonluk kablettufan mevcuttu.

İngiltere'de Mâh. i Kebirin teşekkülünden sonra Reverend James Anderson'un tahtı riyasetinne bir komisyon teşkil edilerek masonluk tarihinin tetkikine memur edildi. Komisyonun vazifesini yalnız başına deruhte eden bu zat (Farmasonların kavanini esası-yesi, tarihi ve nizamâtı umumiyesi) namile 1723 senesinde bir eser neşretti. Eserin kabında bu tarihe mukabil mason senesi olmak üzere (5723) görünüyordu. İlk mason tarihi olmak üzere haizi ehemmiyet bulunan bu eseri biraz tafsil edelim: Anderson'un kanaatınca bilcümle ulûmu fûnun ve bilhassa hendese, Âdem aley-hisselâmin kalbinde meknuzdu. Âdem bu ilimleri oğullarına öğ-retti. Babadan oğla intikal ederek bu fûnun Nuh'a kadar geldi. Nuh ve oğlları hendese ilmile Sefin-i Nuhu inşa ettiler. Nuh'un hakiki mason olan üç oğlu vardı. Tufandan sonra Babil Kulesi gene masonlar tarafından yapıldı...

Bu suretle hikâyesine devam eden Anderson, Mabedi Süley-man'ın inşasında bulunanları zikretmekte ve bundan sonra mason-ların cihanın her tarafına dağıldıklarını kabul eylemektedir.

Görülüyor ki Anderson efsaneleri toplamış ve Hilkatı Âdem'-denberi birbirine raptederek kendince mantikî bir tarih vücûde getirmiştir.

Anderson'dan yarım asır sonra yazan Dr. William Preston eserine şu cümle ile başlıyor: "Masonluğun mebdeini bidayeti hilkate kadar götürebiliriz.,, George Oliver ise mensup olduğu tarikate kıdem isnadında Preston ve Andreson'dan geri kalmak istemiyerek masonluğun hilkatı âlemden evvel mevcut olduğunu iddia ediyor.

Dr. Albert Churchwad on dokuzuncu asrın sonlarına doğru

yazdığı bir eserde masonluğun kablettarih insan cemiyetleriyle rabitasını ispata çalışmış ve kitabının bazı yerlerinde masonluğu (60) bin sene kadar eski bir tarihe irca eylemiştir.

Bütün bu hatalara sebep yukarda da söylediğim gibi masonlukta görülen bazı eşkâl ve merâsimin binlerce sene evvel insanlar tarafından kullanılmış olmasıdır. Bu müellifler herhangi bir müessesenin muayyen bir zamanda, muayyen bir kimse tarafından tesis olunması, ve meşru varisleri tarafından bugüne kadar intikal etmesi lâzımgeldiğine zahip oldukları içindir ki, masonluğa da muhakkak bir mebde, bulmağa çalışmışlardır. Söylediğim veçhile masonluk ta, diğer beşerî müesseseler gibi, muayyen bir mebde'e malik olmıyan bir teşekküldür. Kilise, aile, ve saire gibi müessesatı beşeriyenin mebde'ini aramak beyhude oluyor. Masonluk ta içine binlerce ırmağın döküldüğü bir göl gibi birçok beşerî müessesatta mevcut efkâr, eşkâl ve işaretata malik olabilir. Bundan başka insanların aynı şerait altında, aynı müessesatı vücade getirdikleri de muhakkaktır. Meselâ bazı aile revabıtı yekdiğerinden binlerce fersah uzaklıkta bulunan insanlarda aynı şekildedir. Bazı ahkâm ve kavaitte de fevkalâde müşabehet vardır. Bugün yeni bir spor cemiyeti vücade getirecek herhangi bir kimse hiç eskilerini tetkik etmeden kendi cemiyeti için bazı işaret kabul etse, bunların eski ve tarihî cemiyetlerden herhangi birinin işaretlerine müşabih olmıyacağını kim iddia edebilir? İnsanların kullandıkları alât ve edevatta da aynı müşabehet vardır. Afrika vahşilerinin oklari, Amerika yerlilerinin okları birbirine az çok benzerler. Bu hâdise birinin diğeriinden alındığını ispata kâfi olamaz.

Masonluk tarihinin ilk ilmî tetkikini Robert F. Gould yapmıştır. 1880 de intişar eden "Masonluk tarihi,, ve (1903) de çıkardığı "Muhtasar masonluk tarihi,, en çok okunan eserlerdendir. Gould masonluğun haricindeki sahalarda tatbik olunan ilmî kavaidi masonluk tarihinin tetkikinde tatbik eylemiş ve masonluğu hurâfelâden kurtarmağa çalışmıştır. Bu zatın tesiriledir ki 1884 de Londra'da (2016) numaralı Quator Coronati tetkikat locası tesis olundu. Bu locanın maksadı teşekkülü is'at merasiminde Üs. . 1 Muhteremin söylediği gibi "istidadı edebiye

malik masonları bir araya toplatarak masonluk tarihini ikmal etmek,,ti.

1886 dan bugüne kadar tam kırk beş senedir bu loca tetkikatını her sene Ars Quatuor Coronatorum namile neşrettiği ciltlerle, mason kardeşlerinin enzarı istifadesine arz etmektedir. Bu locanın tetkikatı birçok müşkülâta maruz kalmıştır. Hakikata göz yummak, efsane ve hayalât diyarında yaşamak, insanların en bariz vasıflarındandır. Gözlerini kapayarak etrafındakilerin kendisini bulamayacağını zanneden çocukların mantıkına güleriz. Fakat heman hepimiz bazı anlarda, bu çocuklar kadar gülünç olduğumuzu unutmamalıyız. Hakikata karşı gözlerini yummakla bunu tebdil ettiğini, geçen vakaları vesaike kaydetmemekle, yahut yanlış kaydetmekle ortadan kaldırdığını zannedenler, maalesef masonlar arasında da mevcuttur. Bu gibileridir ki hayalât ve efsanenin karanlıklarında kalan masonluk tarihini, ilim ve hakikat projektörleriyle aydınlatacak böyle bir teşekkülü hoş görmemiş ve ellerinden gelen müşkülâtı çıkarmışlardır. Fakat hakikat yürümekte, mason tarihini her gün biraz daha tenevir eylemektedir.

— Bitmedi —

Hazım Atıf (Ne :.)

HAKIKATIN GÖRÜNÜR VE GÖRÜNMEZ TARAFLARI

Masonluk kütüphanesine (Hadisatın Gizli Tarafları), (Mukaddesatı İlmiye), (Tarikatin Üstatları), ve (Masonluk Tarihine Bir Nazar), (Masonluğun Gizli Hayatı), gibi eserler ihda etmiş olan (Sead Bearer), bir kitabının mukaddemesinde diyor ki: "İçinde bulunduğumuz âlemde gördüğümüz ve anladığımız şeyler yarı dereceye bile çıkmaz. Şu itibarla bizim vaziyetimiz bir yaprak üzerinde tegaddi eden tırtıllara benzer. Bu tırtılların bütün malûmatı, bütün İlmi, ancak üzerinde süründüğü yaprağın muhitine kadar gidebilir. Bu tırtıl için bu hududu aşmak, daha geniş bir köşeye sahip olmak, bu yaprağın, üzerinde daha milyonlarca yaprak bulunan bir ağaçtan küçük bir cüz olduğunu anlamak, ne kadar müşküldür. Dahası var, o ağacın bir hayatı var; bu hayat ta ondan evvel gelmiş binlerce ağacın hayatile

alâkadardır. Bu ağaçtan daha binlercesi o ormanın içinde yaşamaktadırlar. Bütün bunlar tırtılın minimini beyni için ne düşüülmeyecek, idrak edilemeyecek hakikatlerdir. Bir gün, farzi muhal olarak, bu tırtıl etrafındaki büyük âlemi görse, ve görüşlerini kendi akran ve emsaline anlatmağa kalkışsa, herhalde öteki tırtallar, bu sözlere inanmayacaklar, onunla eğlenecekler, ve hayali sözlerle kendi zamanlarını israf etmeğe uğraşan bu zavallıya hücum edeceklerdir. Zira onlar düşünürler ki hayat ancak bir yaprağın üzerindedir. Bütün hakikatler o kadardır. Ve bir kimse için hayatın gayesi, olsa, olsa, o yaprağın üzerinde en iyi yeri bulup seçebilmektir.

Lâkin bu tırtıl birgün kelebek olur. O zaman rüyet sahası genişlemiş ve eskiden hayatta mevcudiyetine bir dakika bile ihtimal vermediği Güzellik, Şiir ve Zevk ile temasa gelmiştir. O zaman, kendisine eskisinden bu kadar farklı görünen Cihan eski Cihanın aynıdır, ta kendisidir; şu kadar var ki, şimdi o âlemi daha fazla görmek ve daha başka tarzda hareket edebilmek kabiliyetini kazanmıştır.

Her tırtıl, günün birinde kanatlanarak hayatın ve tabiatın manasını daha şümüllü anlayacak bir kelebek olmak istidadını taşır. İşte biz harici hayattan Masonluk hayatına dahil olunca, tırtılın kelebek olması nev'inden bir istihale geçiririz. Hayata, Hakikate daha fazla yaklaşırız ve daha fazla iyilik etmek ihtiyaç ve heyecanını duyarız.

Aynı hakikati daha yüksek şeylere: meselâ dinlere de tatbik edebiliriz.

Her din beşeriyete yüksekte görülmez, uzakta, istikbalde değil, bugün etrafımızı muhit olduğu halde görülmiyen şeylerden bahseder.

Dinlere nazaran hayatımız ve hayatta işlediğimiz şeylerin neticesi, bu gayri mer'i şeyleri idrakimizin derecesine tâbidir. Ne yaparsak yapalım, mutlaka harekâtımızın gayrimer'i neticelerini düşünmek mecburiyetinde bulunuruz. Bu gayrimer'i Âlem kilise ayinlerinde olduğu gibi Masonlukta da kısmen remizlerle gösterilir.

Vakiâ bu gayrimer'i Âlem bizim bir çoklarımız tarafından görülmez, fakat tamamilen gayri kabili rüyet te değildir. (Mukad-desat İlmî) ismindeki eserimde yazdığım gibi: "İnsanda öyle

ruhî melekler vardır ki, inkişaf ettirdiği takdirde, gayrimer'i denilen Âlemi o, başkalarının zahirî Âlemde yaptıkları şekilde tetkik ve keşfe muktedir olur. Bu meleklerle bütün beşeriyet tevarüs eder. Tekâmülümüz ilerileyince, bunlar hepimizde birer birer meydana çıkacaktır. Fakat mesailerini bu sahaya hasredenler; şüphe yokki, herkesten evvel bu yolda inkişaf gösterirler.

Genç bir demircinin fazla çalışmak yüzünden kendi akran ve emsalinden daha kuvvetli ve daha münkeşif kol adalelerine malik oluşu gibi...

Böylece çalıştıkları için basiretini artıran ve bugün bizim görüp bilmediğimiz bazı şeyleri gören ve bilen insanlar yok değildir.

Sarahaten anlaşılmalıdır ki, bu basiretin teşekkül ve inkişafında kat'iyen gayrı tabii ve sahirane bir cihet yoktur. Bu; sadece, şimdiye kadar almış olduğumuz ve mevcudiyetlerini yadırgamadığımız meléklerimizin biraz daha tevsi ve temdit edilmesinden ve binnetice hassasiyetimizin daha seri ihtizazlardan müteessir olabilmesinden başka birşey değildir,.... İşte Hakikati görmek için bir insanda bu kabil basiret ve irfan arttıkça onun Mason Mah.'lerinde yapılan merasime bakışı ve bu bakıştan çıkardığı manalar büsbütün başkalaşır.

M. N. (Sl. :)

Die Sprache [1]

Meine lieben Brr. Delegierte! Sie sind in gewohnter Weise so zahlreich erschienen. Die L.: "Stambul,, heisst Sie willkommen und dankt Ihnen. Was wollten Sie mit Ihrem Erscheinen bekunden? Ich nehme nicht an, will nicht annehmen, dass Sie lediglich einer Repräsentationspflicht, einer puren Höflichkeitsformel haben genügen wollen. Es sei mir gestattet, Ihr Erscheinen so auszulegen, wie ich, wie bestimmt auch alle anderen Mitglieder der L.: "Stambul,, es empfinden. Sie wollten uns sagen: "Wenn auch aus rein praktischen Gründen ein Zusammenarbeiten undurchführbar, so betrachten wir Ansprache des Mstrs. v. St. der L.: Stambul, anlässlich seiner Installierung:

Delegierte von etwa zweitausend Logenangehörigen Euch, Mitglieder der L.: „Stambul,, als zu uns gehörig, als einen Teil unserer selbst, als mit uns in Eins verwoben, zur Verfolgung gleicher Ziele. Was trennt uns? Eines nur: die Sprache. Was kittet uns zusammen? Alles.,,

Dank, tausend Dank, meine Brr. , wenn Ihr so denket und fühlet, wie ich es eben anzudeuten wagte. Und dass Ihr es tut, ist mir gewiss.

Ich möchte nun den einen Punkt streifen, den ich selbst als trennendes Moment, ich möchte mich verbessern, als differenzierendes Moment hinzustellen mir erlaubte. Meine Brüder! Was bedeutet uns die Sprache? Alles und - innerhalb dieser geweihten Mauern - doch nicht übermässig viel.

Die Sprache, die eine Gemeinschaft, ein Volk spricht, birgt alles Süsse und Wonnigliche, alles Hohe und Hehre in sich. Die Sprache vermittelt Geschichte, vermittelt Tradition, gibt dem Denken und Fühlen eine bestimmte Richtung, der Handlung Zweck und Ziel. Gewiss, in den meisten Fällen übt die Sprache diese Gesamtwirkung aus. Oft aber ist die Sprache nichts weiter als ein Denkmal von Erinnerungen, ein sich ewig erneuerndes Gedenken an die Kinderstube. - Es hat mich sonderbar angemetet, in einer Publikation aus den Vereinigten Staaten eine überschwengliche Apologie reindeutscher Freimaurer vorzufinden. Solche Äusserungen decken sich so wenig mit der Stimmung, die ich in Amerika bei den Deutschamerikanern vorfand! „Vor allem Amerikaner,, - das sagten mir jene Brüder und auch sonst die deutschstämmigen Nichtmaurer. „Vor allem Amerikaner,, - das sind auch jene, welche die Invasionswelle aus Frankreich nach Amerika spülte. „Vor allem Amerikaner,, - auch alle anderen: Schweden und Irländer, Holländer und Ungarn rufen es, usw. nicht aus dekorativen Gründen, sondern weil sie sich, ungeachtet ihrer Muttersprache, in jenem Lande, in jenen Logen wohlfühlen, die sie aufnahmen. Brauche ich auf das Sprachenkonglomerat der Schweiz hinzuweisen? Brauche ich die Lehren hervorzuziehen, die uns der Weltkrieg gegeben hat?

Alles in Ehren, aber meiner innersten Überzeugung nach

ist es verfehlt, auf das Fremde, auf das Fremdartige eines Menschen tadelnd hinzuweisen, der eine andre Sprache spricht, als wir. Und am allerwenigsten dürfte sich dies innerhalb jenes Kreises zeigen, der abgesehen von artikulierten Worten, über zwei Sprachen verfügt, die weniger das Ohr, als unsere innersten Gefühle treffen: Die Sprache des Herzens und die Sprache des Symbols. Es liegt nicht im Rahmen meiner heutigen Ausführungen, auf den Wert der Sprache des Symbols hinzuweisen. Wichtig bleibt, die Sprache, auf ihren blossen Artikulationswert hin, genau wie Rasse und Konfession, in den Hintergrund zu rücken. Wir leben hier nicht in einer Gemeinschaft, die den Neophyten nach "Nam und Art,, fragt, da "Nam und Art,, für uns hier vollkommen unwesentlich sind. Und auch dafür besitzen wir das Symbol, indem wir einem jeden unter uns die schöne Bezeichnung "Bruder,, geben. - Sie wissen, meine Br., dass in früheren Zeiten den Freimaurern Decknamen gegeben wurden. Wenn auch damit der Zweck verfolgt wurde, die Geheimhaltung der betreffenden Persönlichkeiten zu erleichtern, und dies heutzutage nicht mehr notwendig ist, so wünschte ich mir fast jene alte Zeit neu herbei. Der Name, den der Br. in der Aussenwelt trägt, verschwindete hier in der Loge, ja man wüsste nicht einmal, ob er Ahmet, Hans oder Anastasius draussen heisst. Dadurch würde der Ausgleich noch wirkungsvoller.

Brüder aller Zungen, aller Konfessionen, aller Grade, aller Logen! Wir fühlen uns alle Eins. Wir streben alle den gleichen Idealen zu. Wir arbeiten alle am gleichen Werke mit. Dieses Werk ruht nicht auf Sprachen, auf Dialekten, nicht auf Rassen und Religionsgemeinschaften. Es ist ein Werk der Liebe. Und Liebe macht bekanntlich - stumm. Wir fühlen, wir ahnen, dass ein Tag kommen wird, an dem zwar der Kampf ums Dasein schwerlich ruhen kann noch wird, aber an dem das Unterschiedliche zwischen uns Menschen weder in ihrer Hautfarbe, noch in ihrer Sprache liegen wird. Wir alle - Millionen sind wir - arbeiten an diesem Werke mit gleichem Enthusiasmus mit. Ob sich diese Arbeit hier am Bosphorus, an der Seine oder am Atlantik abspielt, ob der Ruf des Meisters in

türkischer, in irländischer oder in chinesischer Sprache ertönt, dies bedeutet nichts. Wir lieben in unserem Bruder den Menschen, mit all seinen Schwächen und Tugenden, ob wir durch Zufall hier am Bosphorus das Licht empfangen haben, oder auf einer Sunda-Insel. Die Freimaurerei ist der Funke der Liebe, der um den Aequator springt. Und wenn ein Bruder türkischer Zunge an der Pforte eines Wiener Tempels Einlass begehrt, so wird ihm mit gleicher Liebe das Tor geöffnet werden, wie dem Bruder aus Kopenhagen hier bei uns. Die Begriffe, die Menschen geschaffen und die - ach wie oft schon - ein Tränenmeer über die Menschheit ergossen haben: die Begriffe Völker und Grenzen, sie mögen vor unseren Tempeln, die wir der Menschenliebe, der Menschenachtung errichtet haben, zurückprallen.

Wir Mitglieder der L.:. «Stambul», die wir eine andre akustisch wahrnehmbare Sprache sprechen, als die Majorität der hiesigen Freimaurer, wir sprechen doch, so wollen wir es hoffen, mit Euch, liebe Brr. Delegierte, die selbe Sprache des Herzens. Wir wollen, wie Ihr, das selbe Glück, den selben Fortschritt des Landes, das uns teils Heimat, teils zweite Heimat ist. Wir wollen, wie Ihr, meine Brüder - und tun dafür alles, was in unseren schwachen Kräften liegt - dass dem nach Bildung Lechzenden das Licht des Wissens zuteil werde, dass die Tränen des Jammervollen, der unseren Weg kreuzt, getrocknet und dessen Hunger gestillt werden. Wir fragen, so wenig wie Ihr: Wie heisst du, mein Junge, der du lernen willst und nicht lernen kannst? - Wir ergreifen des Jungen Hand und öffnen ihm die Schultür, die sich vor ihm verschloss.

Meine Brüder, es gibt eine Menge Sprachen, doch eine einzige Sprache. Hier wird sie gelehrt, und ob "insan,, gleich "homme,, ob "man,, gleich "Mensch,, , es leitet sich daraus doch unsere Devise ab, und die heisst Menschlichkeit. Das ist ein Wort, das wir hinausposaunen in die Welt, das uns aber - vor allem - in unseren eigenen Tempeln, überall und zu jeder Zeit, entgegenhallen müsste. Das ist ein Wort, stark wie "Bruder,, schön wie "Loge,, , weise wie "Arbeit,, , - ein Wort von einer Urgewalt, von einem Ewigkeitswerte,

wiz kein zweites. Vor diesem einen Worte weicht alles andere zurück. Lasst Menschlichkeit uns üben, meine lieben Brüder, ungeachtet unserer Herkunft, unserer Sprache, unserer Glaubens, unseres Passes, unserer Heimat! Dann nähern wir uns dem Ziele. Dann werden wir selbst die Bezeichnung Mensch, Bruder, verdient haben. Dann bricht, vielleicht, der Tag an, an dem unsere Tempelsäulen zusammenstürzen werden und aus deren Ruinen ein neues Leben blüht.

Sprache des Herzens... Menschlichkeit...

E. Kralovitz (Ist .:)

"Mismer,, den

HAYVANLARI HOR GÖRMİYELİM

«Hakikî mason hiç kimseyi hor görmez hattâ en hakir hayvani bile... Çünkü her mevcudun kendine has bir kıymeti olduğunu bilir.»

A. K.

Hayvanları hor görmiyiniz. Medeniyette bizim ilk üstadımız onlardır. Biz kendi kendimize *eşrefi mahlukat* unvanını veriyoruz. Hakikatte beşerî medeniyet hayvanî medeniyetin bir taklidinden başka bir şey değildir. Yaptığımız, açık ifadesile, bir intihaldir. Hattâ biz, insanlar, onların âciz ve beceriksiz bir mukallidi vaziyetinde bulunuyorduk. İlk ecdadımızın halini tasavvur edelim, biçareler ne vaziyette idiler? Fareler gibi yer altında yaşamağa mecbur olmadan evvel, vahşi hayvanlar gibi ormanlarda dolaştılar. Karnıncalar gibi emin bir yuvaya malik olmaları için asırlar geçti.

İnsanlar zehirli ve zehirsiz otları hayvanlara bakarak öğrenmeden evvel kimbilir bu yüzden ne kadar kurban vermişlerdir!

Bent ve köprü mühendisliğini bize ilk talim eden üstatlarımız köstebekler değildir? Su üzerinde sal ile gezebilmek fikri buz kütleleri üzerinde gezen şimalin beyaz aylarından gelmiştir, diyenleri haksız çıkarmak için elimizde hiç bir delil yoktur.

İlk maişet vasıtamız olan avcılığı ve balıkçılığı bile biz tilkiden, su samurundan ve hattâ böceklerden ders alarak usulünde tatbika başladık.

Kılıç, balta, destere, çekiç nünunelerini en evel balıklarda bulduk. Örümcek ağ imalinde üstadımızdır. Zırh ve kısıkaçın lüzumunu yengeçlere bakarak anladık.

İlk ziraat ve jeoloji muallimimiz domuzdur. Çünkü tarlada ilk sapan izini açan ve ilk altın külçesini bulan odur.

Köpeklerin müşhil alarak kendilerini tedavi ettiklerini gören ilk insanlar, ondan sonra tababetin vücudünü ve lüzumunu idrake muvaffak oldular. Kömürdeki dezenfenktan (ufuneti defeden) hassanın kâşifi kedilerdir. Reomür (Réaumur) karıncadan ilham alarak termometresini yaptı. İlk fincan kahve bir keçi tarafından hazırlandı.

Kurt sürüleri, istilâ ordularının; göç zamanlarında leylek müzakereleri, parlâmento usulünün doğmasını intaç etti.

İlk primadonna bir bülbül, ilk aktör bir maymundu. İlk vazır bir karga, ilk dalkavuk bir köpektir. Köpek olmasaydı insan kendisini dögen eli öpmeyi kimden öğrenecekti?

İdare şekillerinde despotizm arslandan, cümhuriyet karıncadan ilham almıştır. Bu hususta insan aslana, karınca insana tefevvuk eder. Çünkü insan istipdatta aslandan ileri gittiği halde cümhuriyetçilikte karınca derecesine vasil olamamıştır.

Hattâ bugün bile insanoglu buğdayını anbarında, karıncanın onu yuvasında muhafaza ettiği kadar uzun müddet muhafazadan âcizdir.

Böcekler resim, heykeltraşlık, mimarlık, dökmeçilik, fizik, kimya, hesap derslerinin ilk müallimleridir. Onlardaki san'at sırlarını ve bilgi definelerini temamiyle öğrenip almak için insanlar daha çok zaman akıntıya kürek çekeceklerdir.

Böcek bugün de insana faik bir vaziyettedir. Bir pire sırasına göre bir hükûmdarın uykusunu kaçırabilir. Onlardan meselâ bir arı sürüsü gibi bir sürünün hücumuna maruz kalsa topuna tüfêğine rağmen yine kaçmaktan başka çaresi yoktur. Kaçamazsa öldürürler.

Sineklerin saygısızlığına karşı en azametli ve zikudret olanların da kızmaktan başka ellerinden bir şey gelmez (*filit* ancak evlerde ve kapalı yerlerde tesirini gösterebilir).

Hayvanların göze görünmez derecede küçük olanları bile insanın hayatiyle oynar. Vücudu beşer onların, istismar ettiği bir

ocaktır. Kanımızın her bir *küreyvesi* onların, kanakana içtikleri birer şarap fıçısıdır. Onlar vücudümüzde yalnız yeyip içmekle, kalmaz, daha ilerisine de giderler. İnsanlar gibi onların da eğlenceleri, taşkınlıkları, hovardalıkları olur. O zaman biz “ateşimiz var!”, deriz. Dereceyi koltuğumuza koysak normalin fevkinde buluruz.

Ecdadımız hayvanları işite işite kendileri de aralarında konuşmaya yol aradılar. İlk insanlar kurt gibi ulur, köpek gibi havlar, kedi gibi miyavlar, anırır, meler, gögrerdi. Bunların içinde onun tabiatına en uygun olanı (melemek) tir.

Yalnız Avustralya vahşileri tavuklar gibi konuşurlar. Onların sesleri bir nevi gıdıklamaktır. Bu hususta diğer insanlara faiktirler.

Her hayvanın kendine mahsus bir tipi vardır. Adama benzemeyen yalnız insandır. O, ne simaca, ne ahlâkça muayyen bir tip göstermez. Gördüğü terbiyeye göre hayvanatın teşrifat defterinde bir mevki alır. Ahşap ve nebatat menzilesine indiği de vakidir...

Hayvanları iyi tetkik etmeden insanı anlamının imkânı yoktur. Kedi, köpek, akbaba, eşek gibi hayvanları simaca hemen aynen temsil eden insanlar vardır. Tırtıl gibisi bile hiç yok değildir.

Aslan tipinde insanlar gittikçe azalıyor. Bu tip fazla şeref ister. Buna mukabil domuz gibisi gittikçe artmaktadır. Domuzburuna çok rast geliniyor.

Beygir tipi de mebzuldur. Kişnemesi olmiyan yelesiz yük beygiri gibi!

Hayvanları taklide yeltenen adam oğlu ne çare ki bu taklidinde de tam manasile muvaffak olmamıştır.

Histe selâmet mefhumunu hayvanlara bırakarak buna mukabil, kendine has bir seciye olmak üzere, benlik ve onun ayrılmaz bir eşi olmak üzere enayilik gibi vasıflar kazanmıştır.

“Eşrefi Mahlukat!”, öyle mi? Nekadar uzak! Eğer arılar ve karıncalar için böyle denseydi inanmakta hiç tereddüt etmezdim.

Ben onların Cümhuriyetlerini gördüm, tetkik ettim ve onlarda maddî ve içtimâî öyle teşkilât buldum ki, kendi nev'im namına kızarmak icap etti. Onlarda öyle bir sây hayatı gördüm ki proletaryaya ve sefalete yol açmıyordu. Orada ihtikârsız kredi, yalan yanlış doktrinlerle gençliği zehirlemiyen meccanî bir tahsil, muvazzaf ordusu olmiyan harpler, merkeziyyete istinat etmiyen bir

idare, çıgrından çıkmıyan bir reyiâm usulü, istismar gayesine matuf olmyan bir mübadele, açyksız bir bütçe, hizmetkârlık olmaksızın karşılıklı hizmet, çapkınlıksız aşk, rehbersiz fazilet, şeksiz pozitivizm, hurafesiz din, tazyiksiz bir nizam ve daha neler buldum. Fakat bukadarı da kâfi değil mi?

A. K. (Sb.:)

ACCORD CONCLU ENTRE LE GR.: OR.: DE FRANCE ET LE GR.: OR.: DE TURQUIE

Le Sér.: Gr.: Or.: de Turquie et le Sér.: Gr.: Or.: de France, sincèrement animés du désir de resserrer les liens de fraternelle amitié qui existent entre eux par l'application des décisions prises par le Convent trisannuel de l'A.: M.: I.: tenu à Paris, en 1927, et; notamment, du paragraphe 5 des additifs concernant la territorialité, décident d'un commun accord que:

Article 1 — Les Resp.: LL.: LA RENAISSANCE, travaillant dans la Vallée d'İstanbul, et HOMERE, dans la Vallée d'İzmir; sous les auspices du Gr.: Or.: de France, passeront sous l'Obédience du Gr.: Or.: de Turquie le premier Janvier 1937.

Article 2 — Le Gr.: Or.: de Turquie prend l'engagement de n'apporter aucune entrave à l'activité de ces deux Risp.: Loges qui continueront à travailler en langue française et selon le Rite français. Elles devront respecter intégralement la constitution et les règlements généraux du Gr.: Or.: de Turquie.

Article 3 — Jusqu'au 31 Décembre 1936, Les Resp.: Loges en question travailleront et fonctionneront comme par le passé, avec la seule restriction qu'elles ne pourront initier pendant cette période que des citoyens français, et cela tant que le nombre de FF.: actifs dans chacune d'elles soit cinquante pour «LA RENAISSANCE» et quatre - vingts pour «HOMERE», ne descendra pas au-dessous de ce niveau.

Chaque fois que ce nombre viendrait à diminuer, la L. . . intéressée est autorisée à initier un même nombre de profanes d'une autre sujétion étrangère; il en sera alors donné avis par le Gr. . . Or. . . de France au Gr. . . Or. . . de Turquie.

. . . Le présent accord, fait en triple exemplaire, est signé, ratifié et échangé par les deux Obédiences intéressées à la date du vingt - deux Mars mil neuf cent trente - deux; le troisième exemplaire sera déposé à la Grande Chancellerie de l'A. . . M. . . I. . .

Signatures:

Pour le Gr. . . Or. . . de France	Pour le Gr. . . Or. . . de Turquie
Le Président:	Le Grand Maître:
Arthur Groussier	Mim Kemal
Les Secrétaires:	Le Grand Secrétaire
Delaunay	(Grand Chanc. . .)
Daltroff	M. Rachid

DISCOURS PRONONCÉ PAR LE F. . . G. . . FOTIADI

à l'occasion de l'installatin des Officiers de la R. . . L. . .
La Renaissance, le 21 Novembre 1931

Mes très Chers Frères,

Au moment de clôturer les travaux de l'exercice maçonnique qui va bientôt prendre fin et, pour me servir d'un terme profane, au moment d'en établir le Bilan, nous ne pouvons qu'éprouver un sentiment de légitime fierté en passant en revue le travail accompli par ce Respectable Atelier.

En effet, outre les conférences et les causeries que nous avons entendues et qui ont été d'un intérêt prenant - je me permettrai de signaler tout particulièrement celle de notre F. . . Hallas sur la "Théosophie,, et celle de notre F. . . Vinsard sur la « Culture Personnelle », outre les discours que notre F. . . Orateur a prononcés à l'occasion d'initiation de divers profanes, discours qui étaient, comme toujours d'ailleurs, d'une éloquence magistrale et d'un sens maçonnique profond, nous avons eu le

plaisir de traiter trois questions très importantes renvoyées à l'étude des Loges, à savoir:

- 1°) La crise morale de la démocratie;
- 2°) la morale maçonnique au sein de la société et
- 3°) la coopération.

D'après le Compte-rendu analytique que nous venons de recevoir sur les travaux du Convent de 1931 et, aussi, d'après l'exposé du F.·. Gloton, qui a été notre Délégué au susdit Convent, nos rapports ont été tellement appréciés que non seulement ils ont été classés premiers, mais que, de plus, le Congrès des Loges d'Outre - Mer et de l'Etranger a voté, à l'unanimité, des félicitations à l'égard de notre Atelier.

Cette satisfaction, jointe à celle que nous ont procurée les éloges que le Grand Orient de France nous décerna en d'autres circonstances, remplit notre coeur de joie.

Il conviendrait, cependant, de ne pas s'en prévaloir dans un but d'égoïsme ou de vanité personnelle.

En réalité, l'honneur de ce travail ne revient pas uniquement à un seul Frère ou à un seul groupe de rapporteurs.

C'est le résultat naturel des enseignements que nous avons reçus de nos anciens, de ceux qui nous ont donné la lumière maçonnique. C'est le fruit de nos méditations et de nos réflexions communes. C'est le produit de nos discussions calmes, pondérées et réfléchies.

Il ne faudrait donc pas que nous nous en enorgueillions personnellement outre mesure.

Mais l'événement le plus saillant de la période passée en revue fut incontestablement la visite de notre Chér et Illustre Frère Groussier.

Se rendant à l'aimable invitation du Grand Orient de Turquie, que je tiens à remercier ici pour son heureuse initiative, le F.·. Groussier vint à Istanbul et assista à une série de réunions maçonniques solennelles et de banquets organisés en son honneur.

Or, s'il est vrai que dans la vie maçonnique, comme dans la vie profane aussi, il y a des moments que l'on voudrait pouvoir vivre encore, ceux que nous avons passés avec le

T.: C.: F.: Groussier, nous aspirons vraiment à les revivre.

Vous vous rappelez tous, mes Frères, ses belles paroles. Vous vous rappelez combien nous nous étions retrempés dans les enseignements élevés qui se dégageaient de ses discours. Vous vous rappelez encore avec quelle chaleur il cherchait à communiquer à tous sa propre foi maçonnique.

Le souvenir de cette visite restera profondément gravé dans nos coeurs.

Vous voyez, mes Frères, par ce qui précède, que quoi qu'on en dise et quoi qu'on en pense et malgré que, depuis la Grande Guerre la Maçonnerie ait, un petit peu, suivi l'ambiance générale, qu'elle ait, depuis lors bien souvent, marché en tâtonnant, malgré qu'elle se soit laissé infiltrer par des éléments qui n'auraient jamais dû mettre le pied chez elle, elle est, quand même, la plus belle des Institutions.

C'est elle seule, en effet, qui permet que, dans un cadre harmonieux et dans un atmosphère de sérénité, l'esprit se développe, le caractère s'améliore, le sentiment devienne plus raffiné.

C'est elle seule qui permet que, dans les circonstances actuelles qui nous mettent face à face avec le rude combat de la vie, nous puissions affronter les adversités avec beaucoup plus de force et d'énergie morale. C'est ici enfin que nous pouvons, plus que partout ailleurs, trouver le soulagement et la consolation dans des moments de malheur et de tristesse.

Aussi, quelque grandes que soient les déceptions, quelque amères que soient les désillusions que chacun de nous puisse éprouver au cours de sa carrière maçonnique, ne nous laissons pas aller au découragement et à la lassitude qui sont nos pires ennemis.

Restons fermement attachés à la noble idéologie de notre ordre, qui fait abstraction de toute question de personnes et qui s'élève au-dessus de toute question d'ordre politique et religieux.

Il ne faut jamais perdre de vue que quels que soient les détails qui puissent séparer les maçons, leur Idéal est et restera toujours le même.

Et maintenant, au moment où je dois quitter le fauteuil

présidentiel, permettez-moi de vous exprimer du fond de mon cœur mes remerciements les plus sincères pour l'affection que vous m'avez témoigné pendant les deux années de ma gestion.

Si, dans la mesure de mes faibles moyens, j'ai réussi à justifier la confiance que vous m'aviez mise en moi et à remplir à votre satisfaction le mandat que j'avais assumé, c'est à vous tous que je le dois, Frères de la "Renaissance,, , sans distinction de race, de nationalité ou de religion.

Je le dois à la collaboration dévouée et éclairée de tous les Frères de ce Respectable Atelier du plus ancien jusqu'au plus jeune apprenti; je le dois au concours assidu et constant de tous les Officiers de la Loge.

Je garderai toujours le souvenir de cette sincère collaboration.

En terminant j'ai un dernier devoir et des plus essentiels, à vous rappeler: Celui de vous grouper autour de notre nouveau Vén.:, de lui prêter tout le concours et toute l'assistance dont il pourrait avoir besoin et de vous remettre au travail maçonnique qui vous attend, avec le même zèle et avec la même ardeur qu'auparavant.

TÜRK YÜKSETLME CEMİYETİ

Muavenet Heyeti Umumî Nizamnamesi

1 — Bü.: Da.: Heyet kendi içinden seçeceği BB.: ile, Bü.: Da.: Heyet intihap olunurken Umumî Heyet tarafından hafî rey ile seçilecek iki murahhasan mürekkep olmak üzere (Türkiye Bü.: Meş.:ı) nezdinde bir (Muavenet Heyeti) teşkil olunmuştur.

2 — Muavenet Heyeti, Bü.: Meş.: murahhaslarının her intihap müddeti içinde çalışır.

3 — Muavenet Heyeti, çalıştığı müddetçe içlerinden birini reis, birini kâtip ve birini veznedar olarak seçer. Kararlar en aşağı üç kişinin reyile verilir. Heyet alelâde on beş günde bir toplanır.

4 — Muavenet Heyeti, malî vaziyetinin müsaadesi derecesinde bir veya birkaç hayır müessesesini himayesi altına alır, veya bu

müesseseleri kendisi vücuda getirir. Mas.:larla aileleri arasında sıkıntı veya ihtiyaca düşenlere yardım gibi ferdi muavenetlerde Mah.:lere yardım edebilir. (Aileden maksat evlât, zevce, ana, baba ve kardeşir.)

5 — Yardım isteyen levhalarda mevzuu bahis B.: veya B.: ailesinin hüviyeti, vaziyeti, yardımı icap eden sebepler mufassal bir surette yazılacağı gibi Mah.:inin ne fikirde olduğu ve Mah.: Has.: sandığının ne halde bulunduğu açıkça yazılmalıdır.

6 — Muavenet sandığının geliri aşağıda yazılı menbalardan ibarettir.

a) Muavenet sandığı menfaatine Bü.: Meş.: tarafından verilebilecek müsamere ve sairinin getireceği para,

b) Hüsusi bir surette Muavenet Heyetine edilecek teberrular,

c) Her Mah.:den matrikül harcının dörtte biri nisbetinde alınacak aidat,

d) Her Mah.:in bir sene içinde D.: kesesile toplanacak Has.: yekûnunun yüzde yirmi beşi.

Matrikül harcının munzam dörtte birile Has.: saddığı gelirin yüzde yirmi beşi Muavenet sandığına gönderilecektir.

Mah.:lerde yeni seçilecek muvazzafların Y.: varakaları, c) ve d) fıkralarında sayılan iki nevi harcın Muavenet sandığına yatırıldığını bildiren makbuzları Bü.: Kitabetçe görüldükten sonra Mah.:lere verilir.

7 — Mah.:lerce bir B.: veya ailesi için istenecek yardıma dair levha Üs.: Muh.: Hat.: ve Kâ.: tarafından imzalandıktan sonra Muavenet Heyetine gönderilir. Muavenet Heyeti, levhanın verilmesini takip eden ilk toplantıda mümkün olan muaveneti yapar ve Da.: Bü.: Heyete haber verir.

8 — Türkiye Bü.: Meş.:ına tâbi olmıyan ve muhtaç ve muhtar kalan bir B.: için Bü.: Meş.: ça tanınmış üç BB.: muavenet istiyebilir.

9 — Mah.:ler, Muavenet Heyetinin istedikleri şeyi yaptığını, gönderdiği paranın yerine verildiğini Da.: Bü.: Heyet yoluyla Muavenet Heyetine bildireceklerdir.

10 — Muavenet Heyeti, Da.: Bü.: Heyetin kararını aldıktan sonra senede en az bir defa, herhangi bir suretle bir muasamere veya buna benzer şeyler tertip etmek ve hazırlamak mecburiyetindedir.

11 — Her senelik için sonunda BÜ.: Meş.: in Muavenet Heyetinde vazifesi olmayın âzasından bir B.: in riyasetinde her Mah.: in Has.: Emininden hazır bulunacak en az on beş BB.: lik bir Komisyon, Muavenet sandığının hesaplarını gözden geçirir ve neticesini bir raporla BÜ.: Da.: Heyete bildirir.

Bu nizamname BÜ.: Meş.: Heyeti Umumiyesinin 18 Kânunuevvel 1931 tarihli içtimasında kabul ve tastik olunmuştur.

MASON DÜNYA ŞÜUNU

Türkiye:

22 Nisan 1932 tarihinde fevkalâde olarak toplanan Heyeti Umumiye huzurunda bir çok senedenberi Türk Masonluğunun inkişafına büyük bir dikkat ve gayretle çalışan Üs.: Az.: Mim Kemal B.: istifa etmiş ve yerine şimdiye kadar muavinlikte bulunan Mustafa Hakkı B.: Üs.: Az.: lığa intihap edilmiştir. Yevmi gazetelerde okuduğumuz veçhile sırf şahslarına ait esbap ve mazeret tahtında istifa etmiş olan BÜ.: Üs.: in riyasetten çekilmesi büyük teessürlerle karşılanmış ve müşarünileyhin mesbuk olan hizmetlerini şükran ve heyecanla yad ve tizkâre vesile vermiştir.

⊙ A. M. İ. Rümuzile kısaca ifade edilen Beynelmilel Mason Cemiyetleri her üç senede bir kerre toplanan umumî Konv.: ını geçen defa Brüksel'de akdeylemişti. Bu sene Konv.: Eylûl iptidalarında İstanbul'da toplanacaktır. Bu hususta yapılması icap eden hazırlıklara şimdiden başlanmıştır. Bu hadise Türk Mason teşekkülünün beynelmilel teşkilât meyanında ihraz etmiş olduğu mevki irae etmesi itibarile çok büyük ehemmiyeti haiz görülmektedir.

⊙ Türk Yükseltme Cemiyeti teavün sandığına kaydedilen âzanın yekûnu (460) a balig olmuştur. Bütün KK.:ın bu sandığa yazılması insanî ve meslekî bir borç olduğundan taşrada bulunan KK.:a da Büyük Şark'ın geçen nüshasında münderiç nizamnameyi okuyarak kayıt için hemen tahriren Beyoğlunda (Polonya) Nuruziya sokağında 25 numaralı dairede Sandık Heyetine müracaat etmeleri lüzumu tavsiye olunmaktadır.

● 14 Nisan 1932 tarihinde BÜ.: Meş.: Da.: Heyeti âzalarile Yüksek Şu.:nın İdare Heyeti, Tokatlıyan'da keside edilen bir ziyafette aralarında pek samimî hasbihallerde bulunmuşlardır. Bu ilk birleşmeyi takip eden hususî toplanmada Türk Masonluğunu nazım ve müdiri olan bu iki Heyet arasında hiç bir sui tefahhümün mevcut olmadığı tespit edilmiş, her iki tarafa mensup âzanın şurada burada vaki olacak şahsî ifade ve beyanatının hiç bir resmî kaymet ve mahiyeti haiz olmayacağı ilân edilerek Türk Masonluğunun tuttuğu şeref ve şuur yolunda bu iki Heyetin daima beraber yürüyeceğine söz verilmiş ve keyfiyet ahtü peymanla tevsik edilmiştir. Haber aldığımız göre bu muhadefet ve samimiyetin temadisi için iki Heyet, âzasının ayda bir defa müşterek içtimalar yapması tekarrür etmiştir.

● Umum Mas.:lar Birliği 1932 senesi kongresini Berlin'de akdedecektir. 24 Ağustos'tan 28 Ağustos'a kadar devam edecek olan bu içtima muntazam her Mason gidebilir. Programı ve şeraiti bilâhara ilân edilecek olan bu kongreye iştirak etmelerini Türk Mason KK.:imize hararetle tavsiye ederiz.

● Vaktile Armonya Mah.: Muh.:i hakkında ittihaz edilen mukarrerata mümasil olarak bu kerre Da.: Bu.: Heyetimiz tarafından yapılan teşebbüsler neticesinde İstanbul vadisinde çalışan Fransa Meş.: Âz.:ına mensup Rönessans ve İzmir vadisinde çalışan Homer Mah.: Muh.:lerinin 1937 senesinden bilâhara Türkiye BÜ.: Meş.:ı emri altına girmeleri Türkiye ve Fransa Meş.: Âz.:ları tarafından kabul ve bu bapta ihzar edilen mukavelename tarafeynce imza ve taati edilmiştir. Bu mukavelenin bir nüshası da berayı tastik Konv.:a takdim edilecektir. Haber aldığımız göre, İzmir'deki Homer Mah.: Muh.:i bu müddetin inkizasından evvel 1 / 1 / 1933 te Türkiye BÜ.: Meş.:i himayesi altına girmek istemiş, ve bu talebi kabul edilmiştir... 1927 senesindenberi Türk Masonluğunun başında bulunan Da.: Heyetler tarafından yapılan teşebbüs ve takipler sayesinde bu kerre aktedilen bu mukavele ile Türkiye'de mevcut ve malûm ecnebî Mah.:ler tamamen Türkiye Meş.: Âz.:ı emri altına girmiş ve memleketimizde çalışan ve Dünya Masonluğunun tanıdığı muntazam Mah.:ler yalnız bir merkeze raptedilmiş oluyor.

Ht.

Maçka Eczahanesi

Sahibi

Feyzi Vehbi B.:

KK.: e kredi ve. tenzilât yapar. İlâç ve müstahzaratı, her türlü ecza siparişlerini evlere kadar gönderir. Billhassa Dikmen Kolonyasını KK.: e hararetle tavsiye eder.

Telefon: B. O. 1601

KAPEL

Cihanşumul yazı makinesi

Almanya sanayi fennesinin
Şah Eseri.

Bilhassa Fransız hükûmetinin tercih ve takdir ettiği makine Kapeldir.

Hakikî fiatı 200 T. Lirası olmasına rağmen, muhterem BB.: ve mekteplere teshilât olmak üzere bir sene vade ile 165 T. lirasına satılacaktır. Umumî acentesi: Y. Şınorkyan B.:, Sadıkiye han. No. 33. İstanbul. Tel. İst. 2256

Doğan Ticaret Evi

Rağıp Behaettin B.:

Devair ve Müessesatı Fenniye Müteahhidi

Galata - Mertebani Sok. Kınacıyan Han No. 2 - 3.

Telgraf adresi: Rabato

Posta kutusu:
Galata — 59

Telefon:
B. O. 767